

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

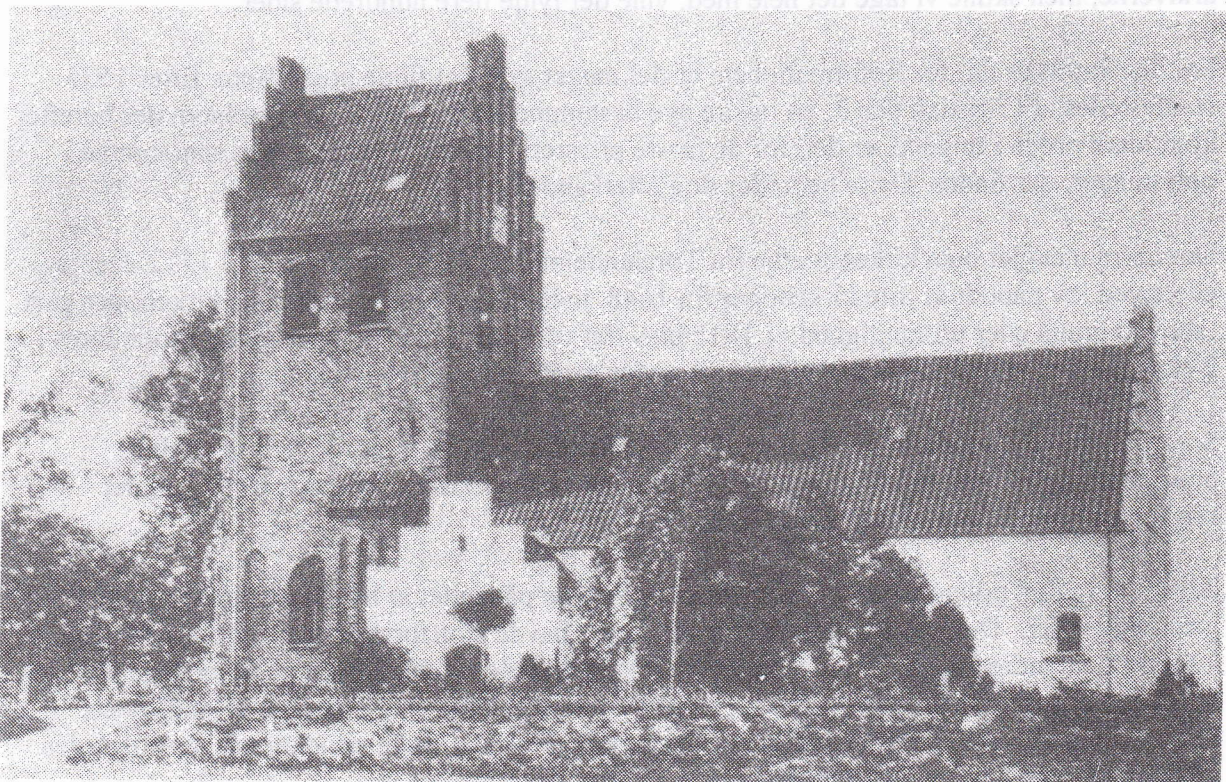
Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

TORSLUNDE OG ISHØJS SOGNEPRÆSTER

1561 - 1984

TORSLUNDE KIRKE

I et uddrag fra en avisartikel skrevet i 1967 af Vilhelm Rasmussen fra Ishøj fortælles om bl.a. Torslunde prestegård. "Prestegårdens jord strakte sig i vest ud til skellet mod Ræstlev sogn med en lille gård, der bærer navnet ANNEKÅRDE. Den er udstykket fra prestegården, hvilket tydeligt ses af, at der midt i denne gårds marker er en eng, der tilhører prestegården og som kaldes Præstens Tørveskov."

Da det i ældre tider var almindeligt, når en ung ungpræst kom til sognet, at han ikke blot

TORSLUNDE OG ISHØJS SOGNEPRÆSTER 1561 - 1984

af Hans Andersen

Dette er *ikke* en beskrivelse af Torsslunde og Ishøj kirker. Om disse findes megen og lettilgængelig litteratur.

Derimod findes der ikke så meget om sognenes præster, og slet ikke i samlet og tilgængelig form.

Det efterfølgende er så langt fra fyldestgørende eller udtømmende. Der er meget mere at finde i arkiverne, men skulle vi tage det hele med, ville det fylde flere hundrede sider.

Fra den katolske tid, før Reformationen, er det meget svært at finde noget frem. Efter 1536 stadfæstedes af Christian den 3. en række nye bestemmelser for kirken, men selvom der herefter kom mere orden i tingene, er det, for de første præsters vedkommende, meget sparsomme oplysninger, der findes. Dette bedredes dog efterhånden.

Desværre mangler man kirkebøgerne fra Torsslunde indtil 1751 og fra Ishøj indtil 1732. Det blev ellers ved lov påbudt at føre kirkebøger fra 1648, men flere steder er de ældste kirkebøger gået tabt ved brand eller uforsigtighed. I 1812 blev det yderligere påbudt, at bøgerne skulle føres i 2 eksemplarer, der aldrig måtte opbevares under samme tag en nat over.

Smørum Herreds provstis skifteprotokoller starter først i 1676. Derudover kan findes præsteindberetninger, regnskaber, synsprotokoller og meget andet på arkiverne, men det kræver en god indsigt at finde dem frem.

Allerede fra den tidligere middelalder synes præsterne på landet at have fået tildelt boliger med jordtilliggender. Det var dog ikke alle præster, der havde stor forstand på landbrug. Nogle kom fra helt andre lag i samfundet og måtte derfor forlade sig på at have gode medhjælpere. En anden ting var, at de måtte være på ret god fod med ejerne eller fæsterne af landsbyens andre bøndergårde, for hos dem at hente gode råd og bistand. Ikke sjældent var præstegården blandt de største i byen, rent jordmæssigt.

Man holdt dog fast ved, at alle præster skulle have en præstegård, hvori præsten kunne residere. Efterhånden fik præstegårdene på landet stor betydning også landbrugsmæssigt, ikke mindst i 1700-1800 årene, idet mange præster optrådte som foregangsmænd med hensyn til agerbrug, kvægavl og havebrug.

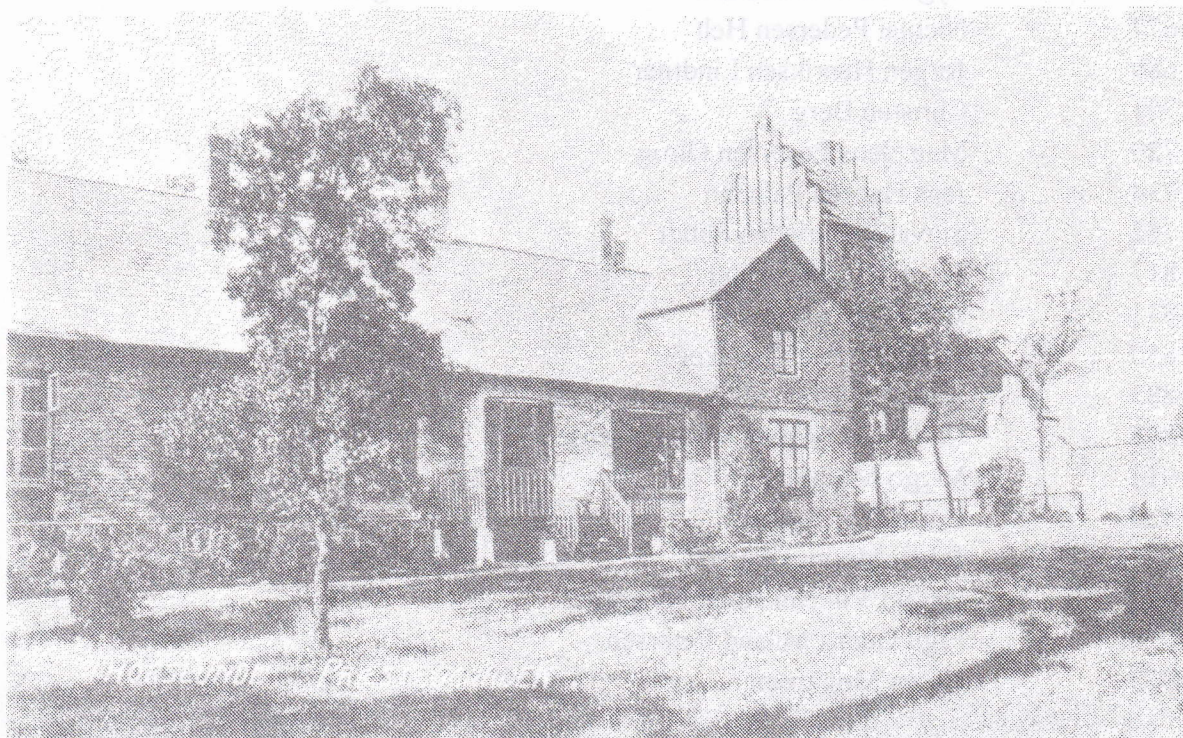
Senere er jorden ved de fleste præstegårde blevet bortsolgt, udstykket eller bortforpagtet.

I et uddrag fra en avisartikel skrevet i 1967 af Vilhelm Rasmussen fra Ishøj fortælles om bl.a. Torsslunde præstegård: "*Præstegårdens jord strakte sig i vest ud til skellet mod Reerslev sogn med en lille gård, der bærer navnet ANNEXGÅRDEN. Den er udskilt fra præstegården, hvilket tydeligt ses af, at der midt i denne gårds marker er en eng, der tilhører præstegården, og som kaldes Præstens Tørveskær*"

Da det i ældre tider var almindeligt, når en ung ugift præst kom til sognet, at han ikke blot

overtog embedet og præstegården, men også sin forgængers enke, er det ikke utænkeligt, at en ung præst har klaret vanskelighederne ved at udskille denne gård til den gamle præsteenke som en slags erstatning eller pension. Dette er dog kun gætterier.

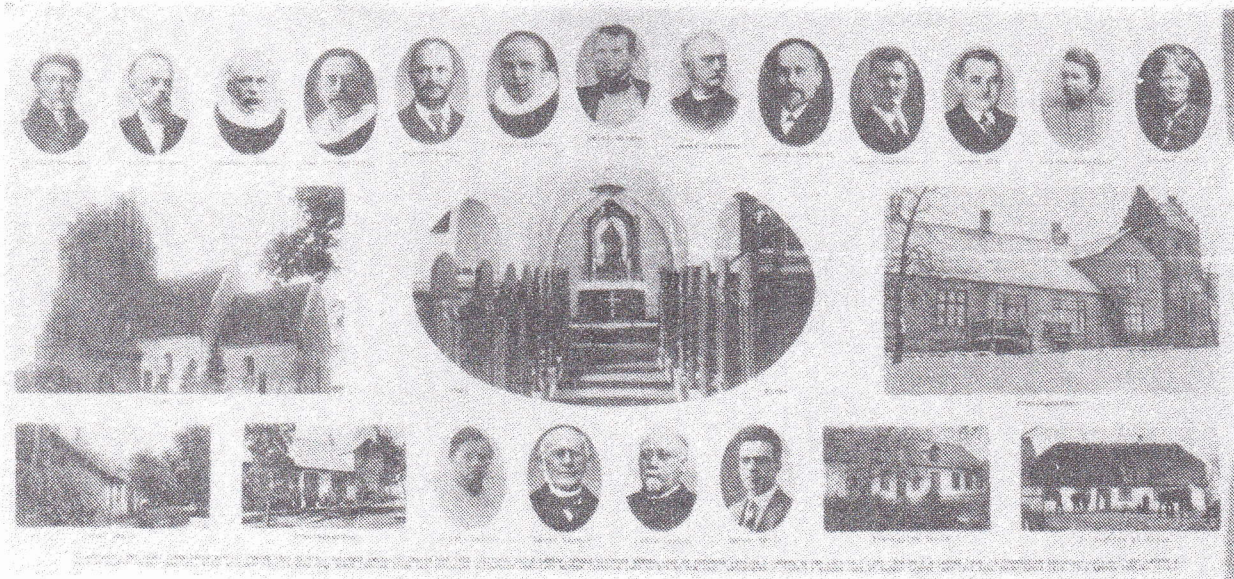
I Torslunde nævnes en gammel kirkelade, der blev nedbrudt i 1666, og stenene derfra anvendt til opførelse af en ny kirkemur. Måske har den ligget i det nordøstlige hjørne, hvor der er fundet nogle ret store grundsten. Selve præstegården lå på den sydligste del af den nuværende kirkegård. Det var i denne præstegård, Svenskekongen logerede i 1658.

SOGNEPRÆSTER I TORSLUNE OG ISHØJ

Efter præstetavle i Ishøj Kirke

<u>Ordineret</u>	<u>Navn</u>	<u>Bemærkninger</u>
1561	Johannes Jacobi	
1574	Christopher Jacobsen Holtug	
1594	Jens Hansen	
1602	Claus Clausen Foert	
1636	Henrik Hansen Buch	Far
1667	Tyge Henriksen Buch	og søn
1677	Nicolai Pedersen Helt	
1689	Jørgen Henriksen Lindtner	
1701	Christen Berg	
1729	Mag. Jens Pedersen Orlug	
1734	Jens Hansen Paludan	
1782	Sigvardt Christian Flindt	
1817	Johan Nicolai Schou	
1831	Jens Andreas Jessen	
1850	Jacob Mathias Gemzøe	
1883	Niels Valdemar Ambrosius Jensen	bror til
1895	Carl Albert Johan Vosbein Jensen	
1913	Viggo Mollerup	
1920	Knud Olaf Norup	
1925	Johan Marinus Larsen	
1929	Harald Vilhelm Holst Nyegaard	
1950	Eigil Georg Miland Petersen	
1973	Karen Mogensen	

Omkring 1561 JOHANNES JACOBI

I bogværket om Danmarks kirker (1966) er Torslunde kirkes gamle alterbordsforside nævnt og beskrevet: "*På den røde overramme læses med store bogstaver HÆC TABULA ADORNATA FUIT CONSILTO D. IO-ANIS JACOBI PASTORIS HUIJUS ECCLESIE ANNO DNI 1561* "

(I fri oversættelse omtrent: "Skænket af sognepræst Johannes Jacobi i 1561")

Videre i bogen er nævnt: "*denne tavle blev smykket på foranledning af Jens (Hans) Jacobsen, præst ved denne kirke i det Herrens År 1561* "

I "DAGLIGT LIV I NORDEN" af Troels Lund finder man følgende: "*Da præsten Jens Jacobsen i 1561 lod en malet alterbordsforside opsætte i kirken, havde maleren skabt en let ændret version af Cranachs træsnit*".

Selve alterbordsforsiden viser de enkelte kirkelige handlinger efter Reformationen og er den første egentlige billedlige gengivelse af dåb, nadver og forkyndelse.

At man veksler mellem navnet Jacobi og Jacobsen, skyldes blot forskellen mellem den latinske og danske bogstavering.

Indskriften på tavlen er et synligt bevis på den første præst, vi har lidt kendskab til efter Reformationen.

1574 - CHRISTOPHER JACOBSEN

Denne præst ved man heller ikke meget om. Det menes, han var præst fra ca. 1574 til 1594, men også her har vi et tydeligt bevis på hans præstegerning i Torslunde, idet der på den ene af klokkerne i tårnet er indstøbt en 4-liniet versalindskrift: DER MAND SKERF (skrev) MDLXXXV (1585) BLEV DENNE KLOCKE STØF I HER KRISTOFFER JAKOPS HOLTU TID. SOM PÅ DEN TID HAFDE VERT SONNEPREST I IX (9) AAR. KIRKEVERE HENNI PEDRSEN OG OLFE KNUDSEN. GUD GIFVID DET VERE SKEDT TIL GUSSN (Guds søns) ERE A.

Der er også anbragt en mandsling, som spiller på fløjte, og nogle latinske ord. På klokken er der yderligere et krucifiks, flankeret med Adam og Eva med æblet i hånden og et dyr bag dem. Nærmere forklaring er nok overflødig.

Ved klokkeskatten i 1602 afleveredes en klokke på 2½ skippund og 9 lispund (472 kg). Skatten var en tvangsaflevering af klokker til forsvaret. F.eks. udskrev Frederik d. 1. ca. 200 klokker til støbning af kanoner. Christian d.4. udskrev klokkeskatten i 1602; det var også dengang meget dyrt at opruste og føre krig.

1594 - JENS HANSEN

Ca. 1594 blev Jens Hansen præst i Torsslunde og Ishøj. Han døde i 1602, og meget mere vides ikke om ham.

Måske er det den M. Jens Hansen, der ved kongelig skrivelse af 23. marts 1597 anbefaledes at befordres til Ramløse ved Anisse. Hvis det er tilfældet, så er han født i Helsingø, og faderen var da borgmester H. Nielsen. En teori der er fremsat på et ret spinkelt grundlag i "Nye Kirkehistorier Samlinger".

1602 - CLAUS CLAUSEN FOERT

Claudius (latinsk for Claus) Foert, født i København i 1576, præst i Torsslunde i 20 år. Død i Torsslunde 1636, 59 år gammel. Gift 2 gange. Første gang med Anna Hansdatter, født i København 1576. Ægteskabet varede i 18 år. Hun døde i Torsslunde den 20. januar 1621, 45 år gammel. Hun var mor til 4 døtre.

Claus Foert blev gift 2. gang med Gertrud Hansdatter, født i Helsingø, Holbo Herred i 1595. Ægteskabet varede i 8 år. Hun døde den 20. december 1628 i Torsslunde, kun 33 år gammel.

Foert staves også Føert, og faderen er såvidt vides den i sine tider så kendte boghandler i København, C. Føert.

Også Claus Foert har efterladt sig et synligt minde i Torsslunde kirke. I korgulvet ligger 5 gamle gravsten, og alt tyder på, at de stort set ligger på deres oprindelige plads. Midt for knæfaldet er der en stor, smuk sten over præsten Claus Foert med følgende indskrift (oversættelse):

CLAUS FOERT AF KØBENHAVN. PRÆST I TORSLUNDE OG ISHØJ KIRKER HAR FOR SIG OG LIGELEDES FOR SINE TVENDE ELSKELIGE HUSTRUE LADET DETTE MINDE GØRE.

EFTER AT HAN I TYVE AAR HAVDE PRÆDIKET EVANGELIETS RENE LÆRE ER HAN TIL SIDST VANDRET ALT KØDETS VEJ OG HAR OVERGIVET DE JORDISKE LEVNINGER TIL DENNE GRAV MENS SJÆLEN ER SAMMENBUNDEN MED DE LEVENDE AAR 1636. 59 AAR

ANNA HANSDATTER OPRUNDET AF HÆDERLIGE FORÆLDRE I KØBENHAVN GIFT MED CLAUS FOERT HAR I ET FROMT OG TROFAST ÆGTESKAB LEVET 18 SAMFULDE AAR. HUN VAR MODER TIL 4 DØTRE OG HAR SAA. LØST FRA LEGEMETS ARBEJDSHUS. OVERGIVET SIN SJÆL TIL GUD. HVEM DEN VAR KÆR, MEN LEGEMET TIL STØVET AF JORDEN I DENNE GRAV AAR 1621 EFTER KRISTUS 20. JANUAR. 45 AAR.

GERTRUD HANSDATTER, CLAUS FOERTS ANDEN HØJT ELSKEDTE HUSTRU, OPVOKSET I HELSINGØ, HOLBO HERREDE PÅ SJÆLLAND I EN HØJT AGTET FAMILIE. EFTER AT DETTE ÆGTESKABS OTTENDE AAR OMTRENT VAR RUNDET TIL ENDE, ER VED FOR TIDLIG EN DØD KALDET HERFRA TIL DET HIMMELSKE FÆDRELAND FRA DYBT BEDRØVEDE ÆGTEFÆLLE OG BØRN, EFTERLADENDE DEM I SORG OG KLAGE. 20. DECEMBER 1628, 33 AAR. OGSÅ HUN DÆKKES AF DENNE URNE.

Dette er mindet om præsten Claus Foert. Der er mindstene over yderligere 2 præster (derom senere). En anden gravsten i kirken fortæller, at her ligger et barn, Hans Hendricksøn Buck, 14 uger gammel, død 1640 (sikkert en søn af præsten Henrik Hansen Buch, Claus Foerts efterfølger).

1636 - HENRIK HANSEN BUCH

Henrik Hansen Buch blev præst i Torslunde og Ishøj omkring den 1. juli 1636. Han er født i Køge, student fra Roskilde i 1627, død 1667 hvor han efterfulgtes af sønnen Thyge Henriksen Buch.

Henrik Hansen Buch har sikkert haft den for ham tvivlsomme ære at være vært for den svenske konge Carl Gustav den 10. Adolf under krigen mod Sverige i 1658, i Frederik den 3.'s regeringsperiode.

Efter at Carl Gustav i ilmarch fra Polen var draget gennem Tyskland og Sønderjylland, via Fyn og Lillebælt, havde vovet at forcere Storebælt over isen med hele sin 8.000 mand store styrke, stod han pludselig på Sjælland. Den 13. februar 1658 blev Køge besat, og 2 dage senere stod svenskerne kun 22 km. fra hovedstaden København. Desværre er dette, lidt tilfældige sted, netop Torslunde og omegn. Carl Gustav opslog sit hovedkvarter i præstegården hos Henrik Hansen Buch, uden at spørge om forlov og uden at være indbudt.

Der kom fredsfølere fra Frederik den 3. til Torslunde, og de første åbninger fandt også sted her. De egentlige fredsforhandlinger fandt sted i Høje Taastrup præstegård. Den 26. februar 1658 kunne freden underskrives i Roskilde, under ydmygende betingelser for Danmark.

Torslunde præstegård lå dengang lige syd for kirken, på det areal, hvor der nu er kirkegård.

De svenske soldater var langt fra engle. De plyndrede, stjal, voldtog og brændte huse og gårde af efter en større målestok. I optegnelser fra den tid hedder det bl.a., at "*Clemmen Jensen og Per Nilausen fra Torslundemagle som kirkeværger blev indstævnet af ærkebiskop Hans Svane, for at han kunne få sit kirketiende ind*". De to kirkeværger skulle stå inde for afgiften fra deres sognemænd, men det var umuligt, da svenskerne havde frataget dem alt, hvad de ejede, både korn og foder. Der stod 6 gårde øde og veje og broer var ødelagt.

Kirkerne var plyndret for alle sager af værdi. Ridefogeden og slotsskriveren blev anmodet om at komme til Torslunde for at se, hvad kirken var blevet berøvet under fjendens ophold.

I Ishøj kirke var det ligeså slemt, anfører kirkeværge og sognefoged Albrekt Nielsen, Tranegilde.

Både i Herstedøster og Torslunde blev kirkeladerne brudt op og alt borttaget af de svenske soldater. Hansen Buch blev af en af de svenske officerer, der hed Jacob, tvunget til at aflevere sin hest, en sort hoppe, og fik i stedet en udtæret og syg hest, som svenskerne ikke mere ville have med.

I Torslunde kirke blev alle de kirkelige genstande stjålet, så man ikke kunne betjene hverken syge eller gamle. Skabe og kordøre var brudt op og sønderslåede. Det var usle tider.

Ifølge bl.a. A. Strange Nielsen (se litteraturlisten) blev den lille landsby Torslundelille nedbrændt af svenskerne og aldrig senere genopbygget. Her fortælles også, hvad præsten Hansen Buch fik i tiende fra en almindelig gård i byen: Foruden "offer" var det 6 tønder byg, 1

tønde rug, 2 tønder havre, 1 - 2 lam, 1 gås, 2 høns, 2 oste, 30 æg samt 1 mark og 2 skilling. Et alsidigt tiende, må man sige.

1667 - THYGE HENRIKSEN BUCH

Thyge Henriksen Buch, søn af Henrik Hansen Buch, blev præst i Torslunde den 18. april 1667. Student fra Roskilde 1660, død i Torslunde kun 36 år gammel i 1677.

I uddrag fra Smørum Herreds skifteprotokol, som blev ført af herredets provst sammen med én eller to præster, eller andre velbyrdige mænd, skal her fortælles om præstens økonomiske forhold.

Alt blev opgjort, både ude og inde. Dette skifte fylder ikke mindre end 59 tæt beskrevne foliosider; et sådant skifte kunne tage flere dage.

"Anno 1677, skifte i Torslundemagle præstegård efter afdøde præst til Torslunde og Ishøj menigheder, efterladende sig matrone Inger Lauridsdatter og en datter, Maren Thygesdatter.

Summa Summara i Indgjæld 4065 Rd 0 M 0 Sk

Skyldnere:

<i>Jørgen Helt, Obligation Capital</i>	18 Rd 0 M	0 Sk
<i>1 Obligation til ////</i>	65 Rd 0 M	0 Sk
<i>Mads ? fra Annexgaarden skyldig</i>	1 Rd 3 M	0 Sk
<i>Christian Mikkelsen i Ishøj</i>	3 Rd 1 M	8 Sk
<i>Christoffer Person i Thorslunde</i>	1 Rd 0 M	1 Sk

o.s.v. . . .

Efter gælden var fratrukket, fordeltes restbeløbet således:

<i>Enken Inger Lauridsdatter</i>	1071 Rd 0 M
<i>Datteren Maren Thygesdatter</i>	1071 Rd 0 M

Også over Thyge Henriksen Buch er der en mindegravsten i Torslunde kirke med følgende indskrift (uden oversættelse) :

HERUNDER HVILER SALIG VDI
HERREN HEDERLIG OC WELLERDE
MAND HER THYGE HENDRICKSEN
FORDUM SOGNEPRÆST TIL THORSLUNDEMAGLE
OG ISHØY MENIGHEDER
SOM DØDE ANNO 1677 DEN 11 JUNI I SIT
ALDERS 36 AAR LEVEDE VDI ÆGTESKAB
MED HEDERLIGE OC GUDFRYGTIG MATRONE
INGER LAURITZ DAATTER OC AFLEDNE
SAMME VDI DERIS ÆGTESKAB
EEN DAATER VED NAVN MAREN

OC HAFUER SAMME DAATTER OC
 HENDIS KIERE HOSBUND CHRISTIAN
 PAULSEN BEKOSTET DENNE STEN
 GUD GIFUE HANNEM EEN GLÆDELIG
 OPSTANDELSE PAA DEN YDERSTE
 DAG MED ALLE GUDS BØRN TIL
 DET EWIGE LIF FOR JESU CHRISTI SKYLD.

Note: I dette skifte nævnes Annexgården for første gang.

1677 - NICOLAI PEDERSEN HELT

Pedersen Helt blev præst i Torslunde og Ishøj den 14. juni 1677. Født den 2. maj 1648, faderen var B. Helt, Tidefoged på Møn. Moder Johanne Hansdatter Merkel. Nicolai Pedersen Helt var student fra Roskilde 1670. Døde den 27. august 1689 i Torslunde.

Også i forbindelse med denne præsts skifte skal bringes uddrag fra skifteprotokollen:

SKIFTE

Anno 1689, den 28. oktober afholdtes skiftemøde i Thorslundemagle Præstegård, med mig, sognepræst Herman Mortensen Lipper til Brøndbyerne og provst i Smorum Herridt, med flere bisiddere efter afdøde, hæderlige Nicolai Helt, sognepræst til Thorslunde og Ishøje menigheder. Mellem efterladte matrone (hustru, moder) Margareta Johansdatter Bruuns samt 5 små børn, 4 sønner og 1 datter.

Sølvtoj vurderet til	97 Rd.	0 M	0 Sk
(af kobber og messing kan nævnes bl.a.:			
1 bryggerkedel	20 Rd.	0 M	0 Sk
1 kobber kedel	4 Rd.	0 M	0 Sk
1 morter med støder)	1 Rd.	2 M	0 Sk
(af tin bl.a.:			
1 dusin tintallerkener	3 Rd.	2 M	0 Sk
1 smørbriks m.m.)	1 Rd.	1 M	4 Sk
Sengeklæder ialt	115 Rd.	0 M	0 Sk
Børneklæder ialt	20 Rd.	0 M	0 Sk
Linnedklæder ca.	50 Rd.	0 M	0 Sk
(i flæng kan nævnes:			
1 stor bilæggerovn	30 Rd.	0 M	0 Sk
1 Jerngyde	3 Rd.	0 M	0 Sk
1 Fyrfad	0 Rd.	1 M	0 Sk
1 himmelseng	4 Rd.	0 M	0 Sk
1 bord	4 Rd.	0 M	0 Sk
8 stole	4 Rd.	0 M	0 Sk
1 arbejdsvogn	15 Rd.	0 M	0 Sk

<i>1 bærebør</i>	<i>0 Rd 0 M</i>	<i>6 Sk</i>
<i>1 hjulbør</i>	<i>0 Rd 1 M</i>	<i>8 Sk</i>
<i>20 stk. får, vurderet til</i>	<i>25 Rd 0 M</i>	<i>0 Sk</i>
<i>26 stk. svin " "</i>	<i>33 Rd 0 M</i>	<i>0 Sk</i>
<i>Bygningerne vurderet til</i>	<i>400 Rd 0 M</i>	<i>0 Sk</i>
<i>Summa Summara</i>	<i>1890 Rd 0 M</i>	<i>14 Sk</i>

Der nævnes også tærsket korn og korn på strå (utærsket), et antal heste og hopper, kvæg ialt 22 stk.

Herfra skulle trækkes en del gæld.

Den efterfølgende præst overtog præstegården efter vurderingen. Her overtog efterfølgeren Jørgen Lindtner også forgængerens enke Margareta (eller som det også skrives: Margrete Johansdatter Bruuns).

Det var ret almindeligt, at en ung præst på den tid måtte gifte sig med en eventuel enke i det præstekald, han overtog, simpelthen for at få råd til at overtage præstegården. Hvis han giftede sig med enken, slap han for overtagelsessummen, og en ung præst kunne tit mangle kapital.

De 5 små børn, som Margrete havde med Nicolai Helt, fik alle en formynder på grund af dette giftermål. Børnene var fra 2 til 10 år.

1689 - JØRGEN HENRIKSEN LINDTNER

Blev præst i Torslunde og Ishøj den 10. september 1689. Han døde, såvidt vides, sidst på året 1701. Han blev som før nævnt gift med forgængerens enke Margrete Johansdatter, men meget mere vides der ikke om ham.

Skiftet fortæller dog noget.

SKIFTE

Anno 1702, den 1. maj, var jeg, Torben Christoffer, provst ofver Smørum Herridt, sammen med flere præster forsamlet i Thoroslunde præstegaard at holde skifte og deling efter H.H. Jørgen Lindtner, fordums sognepræst til Thoroslunde og Ishøi sogne, efterladende sig matrone Margrete Johansdatter og 6 børn.

Fra opgørelsen på ca. 30 sider skal blot nævnes:

Rede penge: 18 Rd, 1 M, 4 Sk. Solf ialt: 90 Rd. Sengekammeret ialt: 14 Rd. I mellemkammeret ialt: 8 Rd. Linklæder ialt: 35 Rd

(af bøger er der skrevet titel og dagens værdiansættelse på samtlige ca. 150 stk., deraf mange lærde værker på latin og andre sprog)

Udenfor stuehuset: 1 cærette: 100 Rd (ja, den var ret kostbar, men en præst måtte være standsmæssigt kørende, og det var som regel en af præstegårdens mest bestroede folk, der kørte

"Vor Far", som præsten blev tituleret af sine sognebørn. Præstekonen blev først kaldt "Matrone", senere "Madamme")

Korn i strået: Rug: 27 Rd, Byg i strå: 24 Rd. Vogne (nærmest arbejdsvogne) til 20 og 30 Rd pr. stk.

10 køer fra 6 til 10 Rd. stk. 15 kvier og Calfve fra 4 til 7 Rd. pr. stk. 7 heste og 2 føl (Efter den tids målestok var præstegården godt besat)

<i>Summa indgiæld</i>	<i>2282 Rd 3 M</i>	<i>0 Sk</i>
<i>Summa udgiæld</i>	<i>1581 Rd 0 M</i>	<i>1 Sk</i>
<i>Til mands arvinger</i>	<i>701 Rd 3 M</i>	<i>6 Sk</i>
<i>Enken halfpart</i>	<i>350 Rd 3 M</i>	<i>11 Sk</i>
<i>Den anden part: 3 sønner og 3 døtre</i>	<i>350 Rd 3 M</i>	<i>11 Sk</i>
<i>(Sønner og døtre deler her lige, idet der er afsat til hver</i>	<i>175 Rd 1 M</i>	<i>13½ Sk</i>

Skikken var ellers den, at sønnerne fik det dobbelte af døtrene i arvelod, en skik der var almindelig helt op til omkring 1850. Var der f.eks. 600 Rigsdaler til deling mellem en søn og en datter, fik sønnen 400 Rd og datteren kun 200 Rd. Der var ikke ligeberettigelse.

Enken Margrete Johansdatter havde nu overlevet 2 præster

1701 - CHRISTEN eller CHRISTIAN BERG

Blev præst i Torslunde og Ishøj den 13. december 1701, død den 5. december 1728 i Torslunde.

11. december samme år blev der afholdt skifteretsmøde i Torslunde præstegård. Boet er en opgørelse over afdøde sognepræst i Torslunde og Ishøj menigheder Christen Bergs jordegods i forbindelse med den nye præst magister Jens Olrogs tiltræden.

Skiftet blev ledet af sognepræst i Wallensbæck og provst i Smørum Herred Niels Louman.

Der holdtes møde igen den 7. februar, og afslutning den 13. juli 1730 efter, at Jens Olrog havde overtaget præstegården.

Der blev nævnt følgende efterladte: søn: Andreas Ulrich Berg og søn: Christian Berg og Madam Dorthe Berg.

Indtægtssiden: Her kan nævnes korn og afgrøder til 208 Rd. 4 M 0 Sk. Derudover nævnes Hans Hanssøn, husmanden på Annexgården, skyldig i husleje: 1 Rd. 2 M. (Dengang var der også noget, der hed huslejerestance. Tiderne har ikke forandret sig så meget) Løsøret er noteret til 484 Rd. 4 M 0 Sk.

Herefter nævnes flere navne, der er i gæld til boet:

<i>Hans Perssøn i Ishøje</i> (i margenen er senere skrevet "Betalt")	<i>1 M</i>	<i>3 SK</i>
<i>Hans Snedker i Toroslunde</i> (senere betalt)	<i>2 M</i>	<i>13 Sk</i>
<i>Jacob Smed i Ishøje</i>	<i>2 Rd 2 M</i>	<i>0 Sk</i>
<i>Johan Bentsøn Toroslunde</i>	<i>2 Rd 2 M</i>	<i>12 Sk</i>
<i>Peder Larssøn i Toroslunde</i>	<i>2 Rd 0 M</i>	<i>12 Sk</i>
<i>Ialt på indtægtssiden Summa</i>	<i>1394 Rd 0 M</i>	<i>0 Sk</i>

Udgiftssiden (her nævnes nogle småposter, som viser præstens forbindelse med byens borgere. Der nævnes gæld til følgende):

<i>Peder Pedersøn tilgode</i>	<i>10 Rd. 0 M 10 Sk</i>
<i>Johan Bentsøn "</i>	<i>11 Rd 2 M 10 Sk</i>
<i>(Bemærk: han figurerede også på indtægtssiden)</i>	
<i>Jacob Pedersøn for 5 skæpper rug</i>	<i>3 Rd 2 M 0 Sk</i>
<i>Karen Andersdatter, for løn hos afdøde</i>	<i>9 Rd 2 M 0 Sk</i>
<i>En reparation på præstegården</i>	<i>30 Rd 0 M 0 Sk</i>
<i>En "trumle" til Annexgården</i>	<i>3 Rd 2 M 0 Sk</i>

Annexgården nævnes flere gange i skiftet, bl.a. følgende:

Fald eller Fæld på Annexgården, opgjort af provsten og 2 uvuldige mænd *24 Rd 4 M 0 Sk*
(Fald eller fæld betyder forringelse af fæstegårdens huse, gærder eller jord, for hvilket ejeren kunne kræve erstatning, eller i grove tilfælde, udvise fæsteren).

Den nye præst nævnes flere gange i skiftet, men han havde jo også forlængst overtaget præstegård og embede, da det stod på.

1729 - Magister JENS PEDERSEN OLROG

blev præst i Toroslunde og Ishøj den 21. januar 1729. Han blev ordineret den 29. februar 1729. Han har påbegyndt den ældste kirkebog i Ishøj i 1732.

Den 28. december 1733 blev han kapellan ved Trinitatis Kirke i København, så hans virke i Toroslunde og Ishøj blev ret kort.

I skifteprotokollen for 31. januar 1734 er noteret, at han har haft frivillig skifte og overdragelse af præstegården i Toroslunde med tilbehør, til sin efterfølger, sognepræst for Toroslunde og Ishøje menigheder, Jens Paludan.

1734 - M. JENS HANSEN PALUDAN

Blev præst i Toroslunde og Ishøj den 13. februar 1734, og ordineret den 2. april 1734.

Han er født den 16. juli 1696 i Aalborg af forældre, sognepræst Hans Nielsen Paludan (1652-

1709) og Anna Niels Datter Heeboe (død 1700).

Han er student fra Ribe 1716, cand. 7. maj 1722. Gift første gang med Charlotte Helen Hasebard, f. 15. marts 1710, steddatter af amtsforvalter, krigsråd Jørgen Langfeldt til Ringsted kloster. Hun døde den 28. juli 1752 i Torslunde af "tærende syge", 43 år gammel. Hun blev begravet tæt op til kirkens grundvold. I dette ægteskab er der én søn og 3 døtre. 4 børn døde.

Gift anden gang den 4. februar 1755 i Torslunde kirke med Mette Christense Lønborg, født 26. januar 1726. Hun var datter af residerende kapellan ved Aarhus Domkirke, Hans Hansen Lønborg (1691 - 1753). I dette ægteskab var der også én søn og 3 døtre. Én søn var død.

Jens Paludan havde i årene 1718 - 1723 plads på Borchs kollegium som alumnus (fra latin: plejesøn; særlig betegnelse for beboere af visse stiftelser).

Her forfattede han nogle disputatser, der viser hans interesse og evner for videnskabelige studier. Foruden "Fahnadling om de romerske Qvæstorer" fra 1719, kan nævnes hans 4 disputatser med titlen "De Templo, quod Roeskildia est, sti lucii" fra 1720-1722, der er et lovende begynderarbejde, der endnu har en vis kildeværdi, fordi Paludan ved sin broder, borgmester og kirkeværge i Roskilde, Niels Paludans velvilje, har haft adgang til at benytte Domkirkens arkiv, som for størstedelen brændte i 1728.

Til at udvikle Paludans historiske interesse har det sikkert bidraget, at han havde Hans Gram til privatpræceptor (lærer) og litteraturhistorikeren Albert Thura til venner.

1723 blev han rektor i Ringsted og fortsatte sin historiske virksomhed ved med omhu at samle afskrifter af gamle papirer i Skt. Bendts Kirke i Ringsted. Efter 11 års skolearbejde blev Paludan kaldet til sognepræst i Torslundemagle og Ishøj, og i dette embede forblev han resten af sin levetid, ialt 48 år. I denne periode har han såvidt vides ikke udgivet skrifter, men han roses som en virkelig lærd mand, der forstod at forene et muntert sind med en fast karakter. Hans liv som landsbypræst forløb under smukke og harmoniske former. Det må siges at være et meget fint eftermæle.

Jens Paludan har påbegyndt den ældste kirkebog i Torslunde i 1751. Kirkebøgerne fra 1646 til den tid er desværre gået tabt.

"*Løverdagen den 28. Maji 1782 begravet Sogne-Præsten for Torslundemagle og Ishøj menigheder, 85 år gammel ...*" står at læse i kirkebogen, hvor man nu kan finde en lang række oplysninger, alt efter den skrivende præsts gemyt. Nogle præster var sparsommelige og ofrede ikke mange ord, mens andre noterede meget mere end lige netop nødvendige oplysninger.

I forbindelse med præstens død var der også her stor skifteforretning. Som et kuriosum gengives uddrag af regnskab, udført meget omhyggeligt af enken Madam Mette Christense Paludan, over udgifterne ved hendes mands begravelse:

Ligkiste	12 Rd 0 M 0 Sk
Lig Skjorte	10 Rd 0 M 0 Sk
Kaffebønner	5 M 3 Sk
Hvedebrød	1 Rd 3 M 0 Sk
½ Anker rød vin	5 Rd 0 M 0 Sk
20 Potter Brændevin	3 Rd 2 M 0 Sk
1 Pund Smør	2 Rd 4 M 0 Sk
Lys	5 Rd 5 M 0 Sk
Udgifter ialt	90 Rd 5 M 0 Sk

Underskrevet af Mette Christense Paludan i meget sirlig skrift.

Ovenstående kan give et ret godt indtryk af, hvordan man i de lidt bedre kredse udførte en passende begravelse. I andre kredse på landet var kravene nok noget mindre; som i dag udførte man den slags nogenlunde, efter hvad man nu engang evnede.

Blandt udgifterne i forbindelse med opgørelsen over boet er opført en post på 4 Mark og 8 Skilling som betaling for skiftets bekendtgørelse i avisen. Det må have været Berlingske Tidende, som blev grundlagt 1747.

Skiftet slutter i provstiets skifteret den 30. april 1783. Det er underskrevet af bl.a. afdødes søn af første ægteskab:

"Jeg er min Allerkiæreste (ulæseligt) lydste søn. H. Paludan"

I Torslunde kirkes korgulv blev også Jens Paludan begravet. Her kan gravstenen stadig beskues. Indskriften lyder på nogenlunde nudansk som følger:

HER HVILER MIN FADER HR. JENS PALUDAN
RIPPENSIS. FØD 1697. BLEV REKTOR I RINGSTÆD
LATINSKE SKOLE 1723. SOGNEPRÆST FOR
THORSLUNDEMAGLE OG IISHØY 1734.
GIFT FØRSTE GANG MED CHARLOTTE HELENE
HASEBARTH. MIN MODER FØD 1710 DØD 1753
SOM OGSÅ HVILER HER EFTERLADENDE EN SØN
OG 3 DØTRE. ANDEN GANG GIFT MED METTE
CHRISTENSE LØNBORG FØD 1726. EN SØN OG TRE
DØTRE AF HENDE OG AF BEGGE ÆGTESKABER 8
BØRN BEGRÆDE DEN BEDSTE FADER. EN RETSKAFFEN OG
LÆRD MAND. MÆT AF DAGE DØDE DENNE JUBELLÆRER
1782.
HANS PALUDAN. SGNPRST TIL STOROEN I BERGENS
STIFT LAGDE DENNE STEEN 1785.

1782 - SIGVARDT CHRISTIAN FLINDT

Blev præst i Torslunde og Ishøj den 7. august 1782. Han er født den 10. november 1737, student fra Nykøbing 1760. Cand 6. marts 1765. Kapellan N. Vedby, Falster. Ordineret den 23. oktober 1782.

Gift første gang 8. april 1774 med Nicoline Elisabeth Isaksdatter Sidinius af N. Vedby, født 2. marts 1750. Hun døde i Torslunde den 15. december 1792, 43 år gammel.

Gift anden gang med Anna Petronelle Friis, født 1763.

Hvor Sigvardt Flindt og hans anden hustru er døde og hvornår, har det ikke for nuværende været muligt at finde oplysninger om. Det kan tyde på, at de er rejst fra Torslunde til et eller andet sted for at nyde deres otium.

I 1787 havde vi den første egentlige folketælling i Danmark. Her er indberetningen fra Torslunde præstegård. Den fortæller tydeligt, hvor mange der egentlig var beskæftiget omkring og i præstegården.

Sigvardt Christian Flindt,	Husbond,	50 år,	Første ægteskab,	Sognepræst
Nicoline Elisabeth Sidinius,	Madmoder,	38 år,	Første ægteskab,	hans hustru
Isack Flindt		5 år,	Barn af første ægteskab	
Henrik Flindt		4 år	" "	" "
Abigaël Margrethe Flindt		1 år	" "	" "
Ane Magdalene Flindt		51 år,	Ugift,	præstens søster
Ane Kirstine		10 år,	Ugift,	plejedatter
Sophie Catrine Pedersdatter		20 år,	Ugift,	stuepige
Niels Hansen		25 år,	Ugift,	gårdskar
Hans Jensen		15 år,	Ugift,	dreng
Karen Christdatter		37 år,	Ugift,	bryggerspige
Karen Møller		17 år,	Ugift,	barnepige
Ole Borck		62 år,	Ugift,	mand
Christian Frid. Møller		36 år,	Ugift,	skoleholder

Skoleholderen har altså boet på præstegården på daværende tid.

Ved folketællingen i 1801 kan følgende bl.a. findes

Sigvardt Flindt	Sognepræst,	64 år,	gift anden gang
Anna Friis	hans kone	38 år,	gift første gang

Desuden er 2 børn af dette ægteskab nævnt, men kun tre tjenestefolk ialt på præstegården.

Biskop Balle skrev i 1804 i "Liber Daticus" om Torslunde sogns menighed: *"Sognet udmærker sig ved lunkenhed, vankundighed og ligegyldighed, som er usædvanlig i det ganske land"*

Ikke noget pænt vidnesbyrd for de gode borgere i Torslunde og Ishøj.

I et leksikon er biskop Nicolai Balle beskrevet således: *"Var fra 1783 til 1808 Sjællands nidkære og flittige biskop. Hans kendteste skrift er en lærebog fra 1791 - en katekismus"*

Det tyder på, at Balle har været en hård mand til at bedømme sine medmennesker.

Med hensyn til omtalte katekismus, som ikke må forklejnes, hvor mange børn har så ikke i tidens løb, ja, til langt ind i dette århundrede, fået forbitret deres skolegang, fordi de skulle lære de mange skriftsteder, der var skrevet i et mærkeligt knudret sprog, som det var meget svært at lære udenad, og meningen forstod de i alt for mange tilfælde ikke. Men læres skulle de, og kunne man ikke remse dem af sig ved høringen, var spanskrøret, eller i bedste fald en svidende lussing, en smertelig påmindelse om at strænge sig an. Læres skulle de, selvom mange andre fag blev mere eller mindre forsømte.

1817 - JOHAN NICOLAI SCHOU

Blev præst i Torslunde og Ishøj den 3. januar 1817 og ordineret samme dag. Han er født den 7. august 1779 i Havrebjerg. Student fra Helsingør 1796. Cand. 19. juli 1802. Lærer ved Jonstrup seminarium 9. juni 1809.

Gift i Jyllinge med Christine Marie Dahl den 8. januar 1819. Hun var født i København 19. maj 1795, død 6. maj 1857.

Kirkebogen i Torslunde fortæller, at sognepræst for Torslunde og Ishøj menigheder, Johannes Nicolai Schou døde den 29. august 1831, 50 år gammel. Han er begravet på Torslunde kirkegård.

Skifteprotokollen fortæller: *"Aar 1831, den 30. august, modtaget anmeldelse fra prokurist Dahl, at sognepræst Johannes Nicolai Schou i går er afgået ved døden i Torslundemagle. Enken indgav ansøgning om at sidde i uskiftet bo med fælles børn."*

Den 21. december samme år holdes skiftemøde. Enken Christine Schou, født Dahl, med anmeldelse om, at fælles lod ansættes til 12.000 Rigsbankdaler sølv. Herfra skulle dog fratrækkes udgifter til skifterettens forskellige arbejder, ialt 16 Rbd. sølv.

Nu er det ikke mere provsterne, der foretager skiftet, men de almindelige skifteretter der ordner dette arbejde.

I 1821 skriver Theodor Gliemand i sit værk med beskrivelser over danske egne, i afsnittet om Københavns Amt, bl.a. dette: *"Præstegården i Torslunde står for det privilegerede hartkorn, og har et jordtilliggende på 49 tdr. land samt en annexjord på 37 tdr. land, som drives i forening med præstejorden."*

Præsteembedet er annecteret med det en halv mil derfra liggende Ishøj sogn, og i Cancelliet ansat til 1350 Rbd., men afgiver årligt 80 Rbd. sølv til Seminariefondet.

Angående tienden er der indgået forening om præstetienden, for hvilken der gives 5 - 7 skæpper byg pr. tdr. hartkorn i Torslunde, Ishøj og Tranegilde. Kongetienden, hvormed Sjællands biskop er beneficeret (begunstiget) er ligesom kirketienden på visse år bortfæstet til Gjeddesdal, som igen har overladt en del heraf til yderne efter accord og oppebærer en del heraf i kjærven (neget).

D.v.s., at præstetienden er her blevet gjort op i penge, som betales som en slags kirkeskat efter aftale med bønderne.

"Torshunde kirke ligger vestligt i byen og har tvende klokker, af hvilken den ene er fra 1585. Desuden findes på alteret årstallet 1561.

Torshunde kirke har 71 tdr. land, som er bortfæstet (udlejet, bortforpagtet eller i rent fæste), og to jordløse huse, som også er fæstehuse, og i Reerslev sogn i Thune herred, 40 tdr. land, bortfæstet i 3 lodder, og i Thorlundemagle sogn i samme Thune herred, et hus med 2 tdr. land, som Benzonsdal har fæstet. Ikke hele Torshunde sogn hører under Smorum herred, men en del under Thune herred, bl.a. Benzonsdal.

Blandt bønderne i Ishøj er en fæster af Torshunde kirke, blandt husmændene er der to fæstere af Torlundemagle kirke"

Dette, at Torshunde kirke ejede jord så sent som i 1821, er vist ukendt for de fleste i vore dage. Jorden er senere solgt fra til flere forskellige andre gårde.

Nu må man ikke forveksle Annexgården med dette; den hørte til selve præstegården og ikke til kirken.

Videre skriver Gliemand: *"På 1 tdr. hartkorn kommer i gennemsnit 9 tdr. land både i Torshunde og Ishøj sogne med Tranegilde.*

Der såes på byens og præstegårdens jord byg, havre, hvede, ærter og avles sædvanlig 9 - 10 fold (i 1984 er man ikke vel til mode, hvis man ikke avler 30 - 40 fold. Tiden har ændret sig, - og dyrkningsmetoderne). Kartoffler og kløveravl lægger man også vind (arbejde) på.

Mærkeligt, at den svenske Carl Gustav den 3. Adolf her i byen, på præstegården, logerede, mens forhandlindlingerne om den senere Roskildefred fandt sted".

Der har tilsyneladende været flere fredsforhandlinger i den periode, end man havde forestillet sig.

1831 - JES ANDREAS JESSEN

Blev præst i Torslunde og Ishøj den 2. december 1831. Ordineret 18. januar 1832. Født 27. juli 1779 i København. Forældre overformynder og fattigdirektør i København (medlem af de 32 mænds råd) købmand Hans Jessen og Mette Pilegaard. Student 1798. Cand. theol. april 1806.

Gift 25. januar med Jensigne Busch, født 1783 i Landet. Forældre sognepræst på Lolland Laurits Christoffer Petersen Busch af Kallehave og Maren Charlotte Eggertsdatter Brygmann.

Jensigne Jensen, født Busch, døde 15. juli 1848, 65 år gammel, begravet i Torslunde.

Hendes mand, sognepræst Jes Andreas Jessen, døde 12. marts 1850 i Torslunde og på samme kirkegård begravet 18. marts 1850, 70 år gammel. Død af betændelse i den ene fod.

Pastor Jessen ejede i perioden 1810 - 1828 Marienberg ved Vordingborg. Han blev som så mange andre forarmet ved statsbankerotten 1813.

Pastor Jessen har sandsynligvis været forfulgt af økonomiske sorger, også som præst i Ishøj. Dette tyder biskop Mynsters udtalelse i 1845 på, da han omtaler præstens verdslige forretninger. A. Stern skriver i en topografisk bog fra 1836, at præsten endnu ikke har sin jord under planmæssig behandling. Der er noget, der tyder på, at han ikke rigtig har haft styr på landbrug, og det derfor har forrentet sig meget dårligt.

Biskop Mynster var på visitats den 6. august 1833 og skriver om pastor Jessen den dag:
"Sognepræstens prædiken var nogenlunde, indholdet meget godt, sognepræsten viste tæksomhed, men prædiken var temmelig tør og ikke den rigtige prædikentone. En temmelig stor forsamling var til stede. Han katecerede forstandigt men manglede færdighed. Den talrige ungdom svarede ret godt, men svarene skulle ofte trykkes ud"

I 1845 visiterede han anden gang i Torslunde kirke med følgende notater til følge i visitatsbogen: *"Efter et uendeligt vrøvl om nådegaver viste Jessen prædikantens kald, hans sorger og glæder. Sorgerne var fornemmelig præstens verdslige forretninger. En antagelig forsamling. Ungdommen svarede højt og temmelig godt, og kun nogle med eftertanke.*

Præstegårdens stuehus er for en del opført for ikke så mange år siden"

Fra folketællingerne kan vi se en smule om pastor Jessens folkehold gennem årene. F.eks var der ved tællingen i 1834, foruden pastor Jessen og hans kone, 6 børn i husholdningen, samt præstens moder, 1 ugift huslærer, 2 karle, 2 tjenestepiger. I 1840 var der 3 tjenestekarle, 2 tjenestepiger og desuden en forhenværende handelsmand på 62 år og hans hustru på 50 år. I 1850 får man at vide, at der på præstegården befinder sig 1 husjomfru, 2 tjenestekarle, 1 røgter, 1 gårdskarl, 1 dreng og 2 tjenestepiger.

Pastor Jessen har haft nok at holde styr på, bare i folkeholdet, og har der været økonomiske sorger, har det måske været svært med lønningerne. Går det dårligt med folkeholdet, er det det måske én af grundene til, at det bliver mindre rentabelt.

I en beskrivelse over Københavns amt, Torslunde sogn, ved A. Stern 1836, er sognet beskrevet som følger: *"Sognet danner et pastorat i forening med annexet Ishøj, der ligger i en afstand*

af 1½ fjerdingvej. I Cancelliet er pastoratet ansat til 350 Rigsdaler.

Præstegården består af 4, på lidet nær, sammenbyggede længer, opførte dels af grundmur, dels af bindingsværk, den større del af klinede vægge. De er alle stråtækkede og assurerede for 5.010 Rbd sølv.

Gården har et areal af 49 tdr. land god jord med fornøden engbund, og 2 tdr. land mose med tørveskær. Da jordene endnu ikke af præsten Jes Jessen, som overtog præstegården 1831, her i 1836, er taget under planmæssig behandling, kan der intet bestemt siges om sædskiftet, besætning og udsæden. Bankhæftelsen på jorderne er 324 Rbd.

Kaldet ejer desuden Annexgaarden i Torshunde by og et jordløst hus samme sted. Annexjorderne er på 37 tdr. land og er bortlejede for et år mod den halve afgrøde til præsten. Huset, der for nogle år siden er købt af Metropolitanskolen, svarer i årlig leje 6 Rbd.

Pastoratets øvrige korntiender hæves enten i kjærven, eller overlades yderne (altså jordbrugerne, bønderne) efter årlig overenskomst, og kan beregnes til omtrentlige beløb af 6 skæpper byg pr. tdr. hartkorn. Kvægtiende og småredsel (får, høns, gæs, ænder m.m.) af det sidstnævnte hartkorn erlægges med 24 Skilling pr. tdr. hartkorn, og kan i det hele beløbe sig til omtrent 40 Rbd. sedler om året.

Tienderne er behæftede til banken med 1082 Rbd. Offer og Accidentier (betaling for kirkelige handlinger: dåb, vielse m.v.) kan anslås til 300 Rbd. om året.

Dette er efter den officielle angivelse i Collegialtidende for 1831. Men efter præstens, Hr. Jessens, opgivelse, kan denne indtægt kun anslås til 200 Rbd. om året.

Kaldets byrder er:

1. I renter af gårdens indløsningssum, 500 Rbd, svares der 20 Rbd.
2. Skatter, der indbefattede renterne af bankhæftelse 138 Rbd.
3. Til en bygnings opførelse i præstegården lånte pastor Schou, den forrige præst, 1000 Rbd sølv, hvoraf der efter obligation af 2. maj 1821 skulle svares 4% årlig rente til Store Heddinge Kirke, og årligt afdrag på 50 Rbd. sølv.
4. Landemodes Expenser 6 Rbd.
5. I enkepension erlægges 44 tdr. byg efter Capituls takst, og i rede penge 33 Rbd.
6. En artillerihest skulle holdes (en byrde, der var pålagt fra Forsvarets side, også til mange bøndergårde).

Efter pastor Jessens opgivende udgør skatterne 150 Rbd. og Landemodes Expenser 20 Rbd. om året, og ikke 6 Rbd.

Fra skifteprotokollen Københavns Amt Søndre Birk fra 1847 - 1850:

År 1850, den 13. marts, anmeldte Georg Jessen, at hans fader, Jes Andreas Jessen, 70 år, sognepræst i Thorshunde, i går den 12. marts var afgået ved døden og efterladende sig følgende arvinger.

1 søn Georg Jessen 36 år, i Maribo
 2 søn Carl Jessen 28 år, cand med. i København
 3 søn Andreas Jessen 25 år, i Hamburg

(Jessens kone var død i 1848).

Det egentlige skifte blev foretaget 10. april 1850.

Her er også foretaget værdiansættelser af alt på præstegården, lige fra bøger, køkkensager, sengetøj, værktøj, redskaber, besætning m.m. Her er et lille uddrag, det sidste, der vises angående præster i denne beretning:

1 lille skab	0 Rd.	3 M.	0 Sk
1 lille spejl		1 M	
1 stol og 1 lille bord		2 M	
2 spilleborde	6 Rd		
1 dragkiste af egetræ	5 Rd		
1 seng med forhæng	4 Rd		
1 toiletspejl og bord	1 Rd		
1 sukkertang af sølv	1 Rd		
1 glaskaraffel		3 M	
8 lysstager		3 M	
1 brødbakke		1 M	
1 kobber kaffekande		3 M	
1 gammel sofa	1 Rd		
5 flade fade	1 Rd		
7 dybe tallerkener	1 Rd		6 Sk
4 tin lysstager	1 Rd	2 M	
4 duge	1 Rd		
3 duge og 12 servietter	5 Rd		
18 håndklæder	2 Rd		
1 ølkande		3 M	
1 stor egekiste og 1 bænk	1 Rd		
16 par lagner	15 Rd		
1 gammelt chatol	1 Rd		

ja, der var flere hundrede ting og sager nedskrevet. At man har givet sig tid til dette forstår man knap nok.

Udenfor stuehuset kan nævnes:

1 hest, 8 år	60 Rd
1 hest 10 år	50 Rd
1 hest 4 år	60 Rd
1 hest 12 år	20 Rd

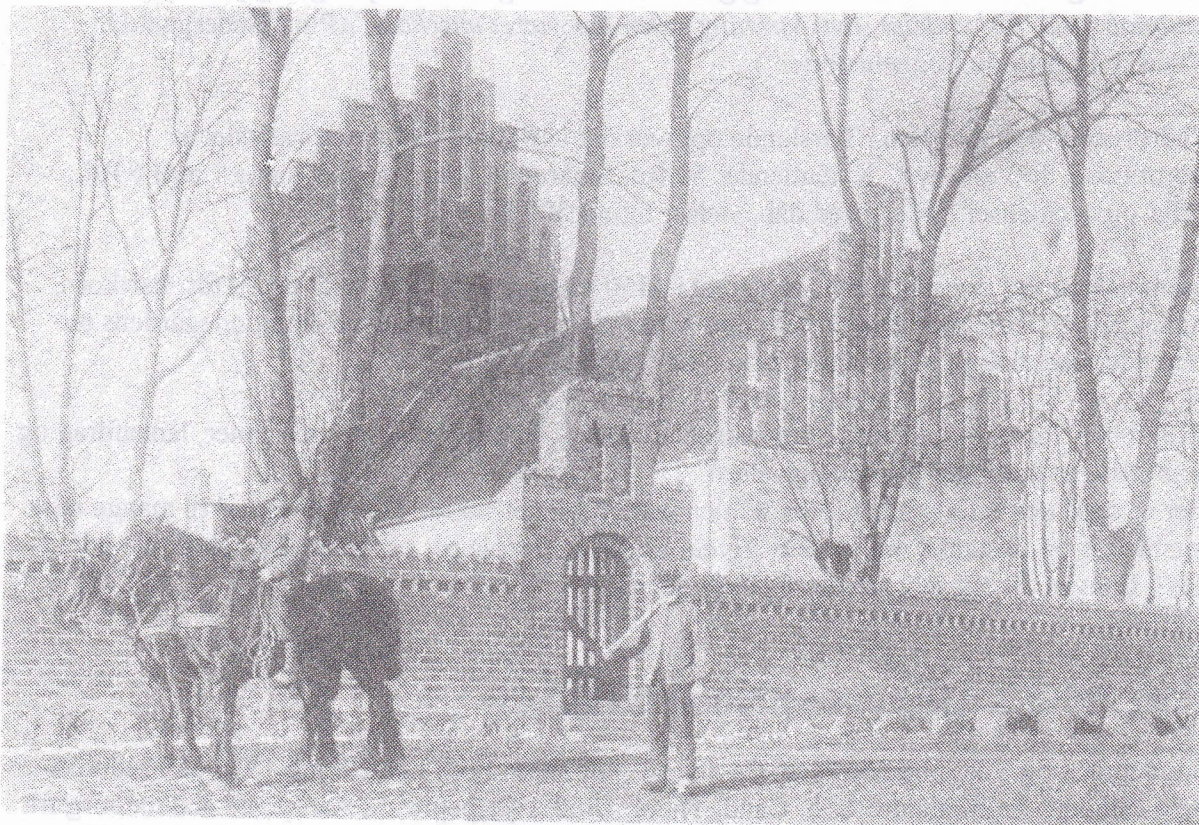
Derudover var der vurderet 3 heste og plage, ialt var der 7 heste på præstegården.

1 rød tyr	15 Rd
9 får	27 Rd
1 vædder	2 Rd

15 køer, unge og gamle, vurderet fra 15 til 30 Rd. pr. stk. Der var en del flere husdyr.

1 skærekiste (hakkelse)	2 Rd
3 plove	15 Rd
10 tdr. rug	30 Rd
30 tdr. å 2 Rd. og 3 Sk	75 Rd
10 tdr. ærter	50 Rd
25 tdr. havre	50 Rd.

Det sidste skiftemøde fandt sted den 15. august 1850. Der var en vis uenighed om boets deling, der var en del gæld at fratraske. En del redskaber, maskiner og husdyr blev overtaget af efterfølgeren i embedet, og boet blev godkendt af alle parter.

1850 - JACOB MATHIAS GEMZØE

Blev præst i Torslunde og Ishøj den 23. juni 1850.

Født den 3. juli 1802 i København. Student 1820, cand. theol. i juli 1830, afskediget som sognepræst i Torslunde den 4. maj 1883. Død den 3. februar 1885.

Forældre: Bygningsforvalter ved ministerialbygningerne og civiletatens materielgård Carl Peter Henr. Gemzøe og Andriette Fred. Optius.

Gift den 24. juli 1838 med Caroline Marie Gede, født den 16. marts 1818 i København.

Forældre: Jonas Henr. Gede, der bl.a. var medlem af direktionen for Grønlandske og Færøske Handel, gift med Christiane Holst.

Jacob Gemzøe var præst i Seest ved Kolding fra 16. maj 1837, hvorfra han kom til Torslunde.

Oprindeligt havde man i Torslunde den 20. maj antaget P. C. Kirkegaard, men han frasagde sig embedet og blev 10 uger senere udnævnt til sognepræst i Pedersborg, Nordjylland.

Ved folketællingen i 1855 ses det, at præsteparret har 6 børn i alderen fra 1 til 14 år. Der er en husjomfru, 2 karle og 3 piger.

I et kirkeligt værk hedder det kort og godt: "*Det kirkelige liv blev præget af pastor Gemzøes rationalistiske forkyndelse, hvis virkning siden har været mærkbar*". (Poul Nedergaard i "Danske Præste-og Sognehistorier")

Vedrørende sognepræsten i Torslunde opgives det i 1850, at indtægten var således:

Korntiende: 360 tdr. byg. Kvægtiende: 50 Rd. Småredsel (får, lam gæs, høns + æg) 6 Rd.

Offer og accidenser (bidrag ved dåb, vielser m.m.) 200 Rd.

I samme bog var præstegårdens jordareal i 1850 opgjort til 50 tdr. land med 9 tdr. hartkorn, Annexgården iberegnet. Det er her værd at bemærke, at en stor del af Torslundegårdens nuværende areal tidligere har tilhørt kirken i Torslunde.

I 1870 blev lønnen reguleret til netto kroner 6.702,- Skatter, afgifter, pensioner, låneafdrag og befordringer fradraget i nettoopgivelsen.

Her er også den efterhånden forhadte tiendeafgift blevet sløjfet. Den gav grund til mange misforståelser og mistanke om snyderi. Hvem skulle man stole på, når tiendebyrden skulle udregnes? Enhver var sig selv nærmest - også dengang.

1883 - NIELS VALDEMAR AMBROSIUS JENSEN

Sognepræst og Torslunde og Ishøj fra den 11. juli 1883. Født den 29. juli 1836 på Frederiksberg. Student fra Roskilde 1855. Cand. Theol. 1862. Hjælpepræst i Aarby ved Kalundborg fra 15. marts 1864. Kaldskapellan i Højby 1. august 1867. Sognepræst i Skørping ved Rold i Jylland. Sognepræst i Ubby ved Kalundborg 12. juli 1878 i faderens gamle kirke, hvor denne var provst til sin død.

Niels V. Ambrosius blev gift den 12. maj 1868 med Karen Elisabeth Amalie Christensen, født 9. november 1843 i Jonstrup, død 28. august 1918. Hendes far var sognepræst i Svallerup.

I Torslunde kirkebog finder man følgende udførlige beretning:

Sognepræst Valdemar Ambrosius Jensen, død den 14. april 1895, Påskemorgen. Præst for Torshunde by og sogne, Smørum Herred. Begravet på Torshunde sogns kirkegård den 22. april 1895 i en alder af 58 3/4 år.

Født 29. juli 1836 på Frederiksberg. Forældre, Carl Ludvig Jensen, adjunkt på Frederiksberg, senere provst i Ubby ved Kalundborg, og hustru Rozette Augusta Hedevig Jensen, født Schumacher. Afdøde var gift med Karen Elisabeth Amalie, født Christensen, Torshunde præstegård.

Begravelsen blev foretaget af provst Koch, Glostrup.

Skifteprotokollen fortæller bl.a. ..."*..afdødes enke oplyste, at hendes afdøde mand ikke havde været i tidligere ægteskab og ikke efterlader sig andre livsarvinger end deres efterlevende fællesbørn*

- 1 *En søn Vilhelm Jensen, født 14. november 1869, jernbaneassistent i Helsingør*
- 2 *En datter Carla Amalie Jensen, født 1. maj 1871, ugift*
- 3 *En søn Valdemar A. Jensen, født 27. august 1878*

med hvem hun ønsker at sidde i uskiftet bo.

Bevilget. "

1895 - CARL ALBERT JOHAN VOSBEIN JENSEN

Sognepræst i Torslunde og Ishøj den 26. juni 1895. Broder til afdøde sognepræst Niels Valdemar Ambrosius Jensen. Født 12. juni i Vilsted. Student i 1865. Cand. theol. 1872. Højskolelærer i Mørke på Djursland 1873. Uordineret medhjælper hos sin fader, præst i Ubby, 1874. Hjelpepræst samme sted fra 26. maj 1876., tillige lærer ved Kalundborg Borgerskole.

Afskediget i Torslunde-Ishøj den 20. december 1912. Død 3. august 1913. Boende Strandboulevarden 108, København, 67 år. Begravet 8. august på kirkegården i Torslunde af pastor emeritus Georg Nielsen, Hellerup.

Forældre var sognepræst Carl Ludvig Jensen og hustru Augusta Hedevig Jensen, født Schumacher.

Afdøde var gift med Frederegine Karoline Jensen, viet den 19. oktober 1876. Hun var født den 26. december 1850 i Errindlev på Lolland. Forældre, proprietær - senere mejeriforpagter på Højbygård - Rasmus Jensen og Caroline Charlotte Meyer. Frederegine Jensen døde den 16. april 1905 i Torslunde. Der var 4 børn i ægteskabet.

I "Danmarks Præstehistorier" ved Max Groshenning kan vi læse følgende om Carl Albert Johan Vosbein Jensen "*Pastor Jensen, der var en fint tænkende og overordentlig sympatisk mand, var i en sjælden grad afholdt af sin menighed. Hans præstevirksomhed fik en ret brat afslutning, idet han Pinsedag 1912, just som han stod på prædikestolen, blev ramt af et lettere apoplektisk anfald*"

I købmand og friskolelærer Ole Jensens dagbog fra Ishøj finder man følgende små oplysninger:
"Søndag den 3. november 1905 tages det nye varmekværk i brug i Ishøj kirke. Fredagen den 10. februar indviedes det nye kapel på Ishøj Kirkegård af pastor Vosbein Jensen i overværelse af Ishøj menighedsråd.

Søndag den 27. oktober 1912 tager pastor Vosbein Jensen skriftlig afsked med sin menighed i Ishøj Kirke".

1913 - VIGGO MOLLERUP

Sognepræst i Torslunde - Ishøj fra den 30. maj 1913 til 17. oktober 1919. Født den 29. maj 1873 i Tæbring på Mors. Student fra Odense 1891. Cand. theol. 1897. Forstander Holsteins Minde 1898. Forstander på Bøgildgård Drengehjem i Jylland 1909. Han døde 12. maj 1930.

Gift 7. november 1900 med Else Augusta Malthe, født 30. marts 1871 på Frederiksberg, dræbt ved en færdselsulykke den 26. august 1950. Hendes forældre var Rasmus Secher og Hertha Rosaline Catrine Guldborg.

Viggo Mollerups forældre er provst Janus Mollerup 1824 - 1900 i Gelsted og Anna Hagemann 1843 - 1879.

Fra Kristeligt Dagblad:

Pastor Viggo Mollerup var kendt som en meget dygtig, men også streng leder af opdragelsesanstalter.

Han arbejdede ud fra Indre Missions syn og var selv såre nøjsom og alvorlig natur. Forfatteren Knuth Becker, der var på Holsteinsminde som dreng, har i sine bøger "Det daglige brød" og Verden venter" tegnet et bittert billede af forstander Viggo Mollerup og hans forældede opdragelsesmetoder. Disse bøger udkom først efter Viggo Mollerups død og vakte megen opsigt og endeløse polemikker. Mollerups gerning var ikke altid lykkelig. Han manglede evne til at komme på nær hold af folk. Han var tunghør og reserveret. Hertil kom lejlighedsvis stridigheder med menighedsråd med gensidig stejlehed. Kirkegangen blev ganske ringe, skønt Mollerup var en dygtig prædikant, men der var noget køligt over hans forkyndelse, og folk kom der ikke.

Personligt var Viggo Mollerup en meget samvittighedsfuld mand, og han led under den modvilje, der skilte ham fra befolkningen".

Hertil kommer som supplement en anden avisnotits, også fra Kristeligt Dagblad. Den stod også at læse i Roskilde Dagblad ca. 1915. En beskrivelse af Mollerups 2 kirkesogne:

"Typisk Hedeboegn, meget død. Missionshus i Ishøj, kun lidt brugt. Elskværdig og dygtig befolkning, gennemgående ædruelig og sædelig. Stærkt præget af gammel nationalisme og gennemgående uden kirkelig interesse. Thorsbro Vandværk i Thorslunde med en stærk socialistisk præget arbejder- og funktionærstand. Dygtige og elskværdige folk, men uden forbindelse til kirken.

En stærkt udpræget partimand, gundtvigianer eller indremissionsk, vil nok kunne gøre regning på en lille kreds. En præst uden partifarve, men med en levende forkyndelse, vil nok kunne udrette mest, men står i fare for at blive ensom.

Præsten må selv sørge for kørsel. I de senere år ikke blot dyr, men næsten umulig at leje. Præsten må derfor selv holde hest. Hakkelse og strøelse leveres af forpagteren".

Som en tilføjelse kan nævnes, at Mollerup havde en bror, der havde købmandsforretning i Torslunde.

1920 - KNUD OLAF NORUP

Sognepræst i Torslunde og Ishøj fra 6. marts 1920 til 20. april 1925. Født 30. maj 1874 i Sundby på Amager. Student 1892. Cand. theol. 1898. Huslærer flere steder. Realskolebestyrer i Fakse 1904. Sognepræst i Øse ved Varde 1906. Sognepræst i Vrejlev ved Hjørring 1912. Død 21. september 1925 i Næsby, Sydsjælland. Gift 22. juli 1905 med Margrethe Gudme, født 15. februar 1875 i København. Forældre cand. pharm. Bernhard Gudme og Mathilde Müller. Norups far var officer.

Norup udgav en del skrifter og kirkelige afhandlinger, bl.a. "Kristustroen og den moderne religiøsitet 1902", "Kristenliv og Kulturliv i vor Tid 1917", "Margretheskikkelsen Gorthes Faust - Grundtræk af Nietzsches Liv og Tænkning"

Pastor Norup tiltådt sit nye embede i Næsby Tyvelse straks efter sin afsked fra Torslunde. Han fik kun nogle få måneders virke her, 5 måneder efter døde han den 21. september 1925. Han havde i en del år været svagelig af sukkersyge og mavesår.

Skønt han var københavner, havde han sin præstegerning i vest- og nordjylland, hvor han var glad for at virke. Noget tungere faldt hans gerning i Torslunde, hvor han mødte ringe sangbund. Han var en studerekammerets mand, videnskabeligt og spekulativt anlagt. Han beskæftigede sig ikke blot med religiøse, men også æstetiske og filosofiske problemer; han var meget belæst. Med sine skriftlige arbejder ville han påvise, at kirken og dens mænd må forstå at leve med i tidens strømninger og gøre en indsats for at sætte sig ind i tidens kultur.

Han efterlod sig hustru og 4 børn. Der er rejst en mindesten på Næsby Kirkegård på pastor Norups grav, med tilskud fra bl.a. Torslunde-Ishøj menighedsråd.

1925 - JOHAN MARINUS LARSEN

Sognepræst i Torslunde - Ishøj den 2. september 1925 til 22. maj 1929.
Sognepræst i Øster Brønderslev-Hallund 22. maj 1929 til 22. marts 1952.
Født 19. juli 1895 i Vester Hassing ved Nørre Sundby.
Student fra Aalborg 1917. Cand. theol 1925.

Forældre Christian Laurits Larsen, sadelmager, og Marie Christensen.
Gift 22. oktober 1925 med Sørine Jespersen, født 2. januar 1896 i Gundersted ved Salling.
Forældre, gårdejer Christen Laurits Jespersen og Ane Catrine Sørensen.

1929 - HARALD VILHELM HOLST NYEGAARD

Sognepræst i Torslunde-Ishøj fra 2. september 1929 til han tog sin afsked 23. november 1949.

Født 9. april 1898 i Hemmet ved Skjern, ved Ringkøbing Fjord.

Student 1925.

Kordegner i Søllerød 1926.

Cand. theol. 1929.

Faderen Provst i Gudum, død 1929.

Nyegaard blev gift 13. september 1920 med Catrine Graversen, født 11. november 1900 i Gudum ved Lemvig. Forældre: gårdejer Andreas Graversen og Maren Olsen.

Nyegaard udgav 1932 "Parallel-register til Søren Kirkegaards samlede Værker".

1950 - EIGIL GEORG MILAND PETERSEN

Sognepræst i Torslunde fra 20. marts 1950 til 1973, hvor han tog sin afsked og flyttede til Falster for at nyde sit otium.

Født 25. oktober 1907 i København. Forældre, fuldmægtig Ejnar Jørgen Otto Petersen og Rigmor Vilhelmine Jensen.

Student fra Ordrup 1926.

Cand. theol 1933.

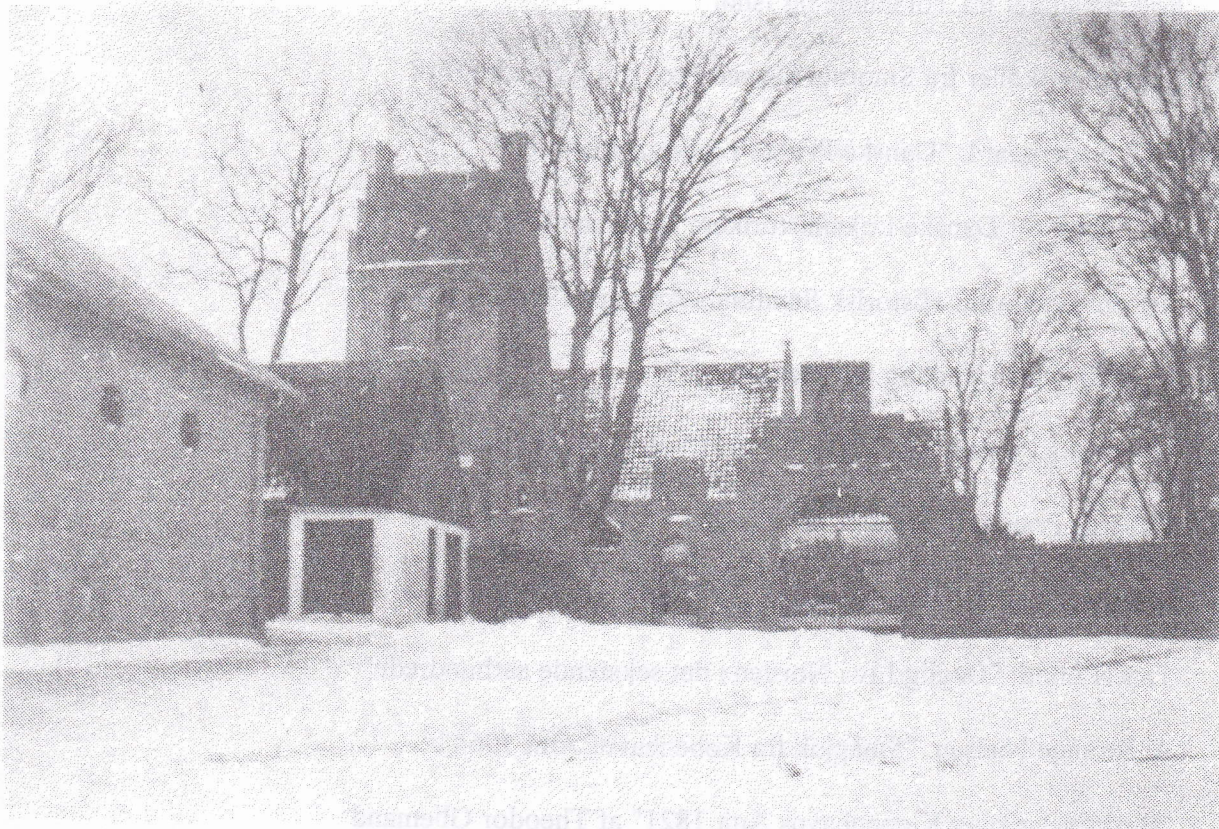
Hjælperæst i Ønslev på Falster 1. juli 1933.

Sognepræst Sdr. Højrup 10. december 1934.

Konstitueret fængselspræst ved straffelejren Møgelkær ved Horsens.

Gift 14. januar 1935 med Valborg Ammundsen, født 30. april 1908, Midtjylland. Faderen blev senere biskop over Lolland og Falster.

Hans Andersen
Februar 1984.

"Beskrivelse over Kjøbenhavns Amt 1836" af S. Stern

"Ny Geistlig Sæl 1879"

"Theologisk Sæl 1981"

ISHØJ KIRKE

Kildemateriale

Kirkebøger fra Torslunde og Ishøj

Folketællinger fra Torslunde og Ishøj

Skifteprotokoller fra Smørum Herred Provsti og Søndre Birk

Poul Nedergaard: "Danske Præste-og Sognehistorier"

"Håndbog for Danske Lokalhistorikere" af Johan Hvidtfeldt

Københavns Amt: Historisk Samfunds Årbøger 1918 og 1947

Jens Møllers "Håndbog for Præster 1879"

"Danmarks Præstehistorie 1884 - 1911" ved Max Groshenning

Wibergs Præstehistorie

Biskop Mynsters Visitatsbøger 1835 - 1853

Troels Lund: "Daglig Liv i Norden i det sekstende aarhundrede"

A. Strange Nielsen: "Småpluk fra Københavns Amt 1964"

"Beskrivelse over Kjøbenhavns Amt 1821" af Theodor Gliemand

"Beskrivelse over Kjøbenhavns Amt 1836" af S. Stern

"Ny Gejstlig Stat 1879"

"Theologisk Stat 1981"